

Asia: VN/25041/2020

Henkilötunnusjärjestelmän uudistamista koskevat säädös- ja muut ehdotukset

Luonnos hallituksen esitykseksi

Yleiset huomiot esityksen tavoitteista

PRH kannattaa esityksessä mainittuja tavoitteita siltä osin kuin ne tukevat yhteiskunnan digitaalisten palveluiden kehittämistä. Uudistus aiheuttaisi mm. julkisen sektorin rekisterinpitäjille huomattavia lisä- tai muutuskustannuksia.

Huomiot mahdollisuuteen saada henkilötunnus jo Suomessa oleskeluun oikeuttavaa lupaa tai rekisteröintiä koskevan hakemuksen perusteella (1. lakiehdotuksen 9 ja 22.2 §)

Esitetty muutos voisi parhaimmillaan poistaa kokonaan erillisten keinojen käytön tarpeen eri viranomaisissa. Palvelujen saatavuuden kannalta olis myös eduksi kun henkilöllä on käytössään suomalainen henkilötunnus mahdollisimman aikaisessa vaiheessa.

Huomiot mahdollisuudesta tallettaa ulkomaalaisen henkilön tiedot väestötietojärjestelmään ulkoisen palveluntarjoajan oleskelulupa-asiassa tekemän henkilöllisyydestä varmistumisen perusteella (1. lakiehdotuksen 22.3 §)

Ehdotuksen tarkoitus on helpottaa tunnuksen myöntämistä ulkomaalaisille nykyistä helpommin mahdollistamalla sähköinen etärekisteröityminen. Nykyisin rekisteröintejä tehdään DVV:ssä, Verohallinnossa ja Maahanmuuttovirastossa. Siihen osallistuvat myös Suomen ulkomaanedustustot ja Ahvenanmaan viranomaiset ja henkilöiden identiteettiä tarkistetaan monin eri manuaalisin menettelyin ja asiakirjoin. Uudistus vaikuttaa järkevältä. Sillä ole ei suoraa vaikutusta Patentti- ja rekisterihallitukselle (PRH), koska virasto ei osallistu tunnuksen myöntämismenettelyyn.

Etärekisteröintimenettelyä koskevat huomiot (1. lakiehdotuksen 9 a–9 d ja 34 a §)

-

Sukupuolineutraalia henkilötunnusta koskevat huomiot

Ehdotus sisältää säännökset sukupuolitiedon poistamisesta henkilötunnuksesta eli muutettaisiin henkilötunnukseen sisältyvän yksilönumeron rakennetta siten, että siitä ei enää kävisi ilmi henkilön sukupuoli. Yksilönumero olisi muutoksen myötä sukupuolesta riippumaton kolminumeroinen luku. Olennaista tässä on siirtymäsäännös eli uudet henkilötunnukset annettaisiin sukupuolineutraalina vuodesta 2027 alkaen. Ennen tätä annetut henkilötunnukset pysyisivät ennallaan. PRH ei hyödynnä tai tarvitse henkilötunnuksen sukupuolitietoa viranomaistoiminnassaan, joten tiedon poistamisella ei olisi tästä näkökulmasta vaikutuksia. Lisäksi ennen vuotta 2027 annetut tunnuksat säilyisivät. PRH:n tietojärjestelmiä tulisi kuitenkin olisi päivittää käsittelemään vuoden 2027 jälkeen myönnettyjä uudenmuotoisia tunnuksia.

Uutta yksilöintitunnusta koskevat huomiot

Luonnoksessa ehdotetaan, että väestötietojärjestelmässä otetaan käyttöön uusi yksilöintitunnus henkilötunnuksen rinnalle 1.1.2023 alkaen. Tunnusta voisi käyttää yksilöintitarkoituksessa pääosin samoin kuin henkilötunnusta, mutta se ei sisältäisi mitään tietoa haltijastaan. Ongelmahan nykyään on tunnuksen sisältämä tieto syntymäajasta ja sukupuolesta. Uuden yksilöintitunnuksen käyttöönotto olisi väestötietojärjestelmän tietoja hyödyntävissä organisaatioissa, siis myös PRH:ssa täysin vapaaehtoista. Jos PRH päättäisi ottaa yksilöintitunnuksen ensisijaisena yksilöivänä tekijänä ja tiedonvaihdon avaimena, muutos edellyttäisi uudistuksia sekä organisaation tietojärjestelmiin, että menettelytapoihin. Muutos olisi tietosuojanäkökulmasta perustelut, koska henkilötunnuksiin liittyy tietosuojariskejä. Tosin muutos järjestelmiin huomattavan työläs ja kallis, koska tunnuksen käsittelysäännöt pitäisi mukauttaa hyvin monessa eri järjestelmässä.

Muut hallituksen esitystä ja alustavaa asetuseronnosta koskevat huomiot

PRH:lla ei tässä vaiheessa ole mahdollisuutta esittää laskelmia sukupuolineutraalin tunnuksen tai uuden yksilöintitunnuksen käyttöönotosta aiheutuvia tietojärjestelmäkustannuksia. Selvää kuitenkin on, että muutokset järjestelmiin olisivat huomattavan kalliita ja työläitä toteuttaa, koska tunnuksen käsittelysäännöt pitäisi mukauttaa hyvin monessa eri järjestelmässä. Pelkästään yritys- ja yhteisötietojärjestelmän osalta hyvin alustava arvio on 3 miljoonaa euroa.

Kysymys vain ministeriöille: Seuraako esitykseen sisältyvistä muutosehdotuksista muutostarpeita hallinnonalanne lainsäädäntöön? Jos kyllä, mihin lakeihin muutoksia on tarpeen tehdä ja onko muutokset tarpeen sisällyttää esitykseen liitelakeina?

-

Informaatio-ohjauksen suunnitelma

Ovatko toimenpidesuositukset oikean suuntaisia? Mitä pidätte erityisen hyvänä tai mitä pidätte tarpeettomana?

Ei lausuttavaa.

Millä muilla toimenpiteillä henkilötunnuksen kysymistä ainoana tunnistustapana voitaisiin ehkäistä sähköisessä asiointissa, käyntiasioinnissa ja puhelinasioinnissa?

-

Mitä säädösmuutostarpeita tai ohjeistuksia tunnistatte eri toimialoilla tai palveluissa, jotta henkilötunnuksen kysymistä ainoana tunnistustapana voitaisiin ehkäistä?

Henkilötunnuksen käyttö tunnistustapana asiointissa ja sähköisessä kaupankäynnissä tulisi lainsäädännöllä kieltää, sama koskee uutta ehdotettu yksilöintinumeroa.

Mitä säädösmuutostarpeita tunnistatte, että tunnistustapahtuma olisi tarpeeksi luotettava palvelutapahtumaan nähden ja näettekö tarvetta velvoittaa laajemmin vahvan sähköisen tunnistamisen käyttöön (millä toimialoilla, missä palveluissa)?

-

Henkilötunnuksen vaihtamiskynnyksen madaltamista koskeva arviomuistio

Kommentit muistioon

Ei lausuttavaa

Mantere Eero
Patentti- ja rekisterihallitus